

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15174

Tarih : 01.12.2025

37175

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

Dersim'in Deşt (Geyiksuyu) merkezli Deşt, Düz Pelit, Karşılar, Ata Doğdu, Okurlar, Altınyüzük ve Eğri Yamaç köyleri uzun yıllardır süre gelen ve artık kronikleşmiş altyapı, üstyapı, barınma, içme suyu, kanalizasyon, yol, elektrik, sulama ve temel yaşam koşullarına dair çok boyutlu sorunlarla karşı karşıyadır. Buralarda bizzat yerinde gözlemleyerek tespit ettiğimiz durumlar ise şu şekildedir:

Deşt (Geyiksuyu) bölgenin ikinci büyük köyüdür ve 150 haneden oluşmaktadır. Ancak böylesine önemli bir merkez köyde dahi kanalizasyon altyapısının boru yerine büz/künk ile döşenmiş olması, kırık ek yerlerinden lağım sularının açıkta akmasına ve halk sağlığını tehdit eden ciddi bir tabloya yol açmaktadır. 2 yıldır talep edilen sulama havuzunun “ödenek yok” gerekçesiyle ertelenmesi ise 2.000 dönümlük tarım arazisinin verimini düşürmektedir. Aynı köyde depremde ağır hasar sonrası iki yıldır konteynerde yaşamaya zorlanan yaşlı ve hasta yurttaşların durumu, devletin barınma sorumluluğunu acil biçimde yerine getirmesi gerektiğini göstermektedir.

Düz Pelit ve Altınyüzük köylerinde 7 yıldır çözilemeyen çöp konteyneri, içme suyu ve yol problemleri; Karşılar köyünde sağlıksız içme suyu hatlarının çok sayıda kanser vakasına yol açması; Ata Doğdu köyünde tapu-kadastro süreçlerindeki belirsizlikler nedeniyle köylülerin ev yapamaması; Eğri Yamaç köyünde 25 yıldır çözilemeyen yol sorunu nedeniyle cenazelerin bile köye çıkarılamaması, durumun aciliyeti ve vahameti için somut örneklerdir.

Bölgede uygulanan “5 hane şartı” nedeniyle elektrik hizmetinin verilememesi, geri dönüşlerin önünü tıkamakta; üstelik geri dönüş olmadığı gerekçesiyle hizmet verilmemesi, tam bir kısır döngü yaratmaktadır. Pek çok köyde altyapı eksikliği nedeniyle geri dönmek isteyen yurttaşların önü kesilmekte, köyler yeniden ıssızlaştırılmaktadır.

Dersim’de 90’lı yıllarda boşaltılan köylere geri dönüşler için gerekli imkanlar sağlanmıyor. Köylüler evlerini kendi imkânlarıyla yapıyor ama elektrik, su, yol ve sağlık hizmetlerinden yoksun bırakılıyor. Köy içme suyu projeleri kapsamında yapılan çalışmalar da yetersizdir. Dersim’in köylerinde su ihtiyacı için halen sondaj, depo yapımı ve isale hattı yenilemesi gibi en temel işler bile ya yapılmayı beklemekte ya da köylü kendi imkânıyla çözmeye çalışmaktadır.

Ayrıca Deşt–Eğri Yamaç–Sin Tepesi hattının maden alanı olarak kapatılması, köylülerin yaşam alanlarını, hayvancılığı ve ekolojik dengeyi ciddi biçimde tehdit etmektedir. Temel altyapı hizmetleri çözülemezken, aynı bölgenin maden projelerine açılması haklı olarak halkta kaygı ve tepki yaratmaktadır.

21. yüzyılda Dersim’de hâlâ birçok köyün içme suyuna taşıma yöntemiyle ulaşması, kanalizasyonun açıkta akması, menfez nedeniyle köy yollarının çözülememesi, depremzede yurttaşların konteynerde unutulması ve kanser vakalarının sağlıklı içme suyu altyapısından kaynaklanması kabul edilebilir değildir.

Bu nedenle, ilgili tüm kamu kurumlarının sorumluluklarını yerine getirmesi, bölgede kalıcı, sürdürülebilir ve halkın ihtiyaçlarına dayalı bir çözüm planı geliştirilmesi zorunludur. Aşağıdaki soruların yanıtlanması hem kamuoyunun bilgilendirilmesi hem de ilgili köylere yönelik sorumluluğun yerine getirilmesi açısından önemlidir.

Bu bağlamda

1. Deşt (Geyiksuyu) köyünde kanalizasyonun büz/künk ile döşenmesi sonucu oluşan açık lağım akıntılarıyla ilgili Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Bu altyapı ne zaman yenilenecektir?

2. Deşt köyünün iki yıldır bekleyen sulama havuzu talebine neden ödenek ayrılmamaktadır? 2.000 dönümlük tarım arazisinin verim kaybı konusunda bir çalışma yapılmış mıdır?
3. Hozat-Deşt yolunun kötü durumunun iyileştirilmesi için herhangi bir yatırım planı yapılmış mıdır? Bu yol ne zaman onarılacaktır?
4. Deprem nedeniyle evleri ağır hasar alan ve yıllardır konteynerde yaşayan aileler için kalıcı konut yapımı neden gerçekleştirilmemiştir? Bu konuda bir takvim var mıdır?
5. “5 hane şartı” kriteri nedeniyle elektrik verilmeyen köylerde, geri dönüşlerin önünü açmak için bu uygulamanın kaldırılması düşünülmekte midir?
6. Karşılar köyünde sağlıksız içme suyu boruları nedeniyle arttığı iddia edilen kanser vakaları hakkında herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır? Buradaki İçme suyu altyapısı ne zaman değiştirilecektir?
7. Düz Pelit ve Altınyüzük köylerinde 7 yıldır çözilemeyen çöp konteyneri talepleri neden karşılanmamıştır?
8. Ata Doğdu köyünde yaşanan tapu-kadastro belirsizliği nedeniyle köylülerin ev yapamaması sorununa ilişkin bir çözüm planınız var mıdır?
9. Eğri Yamaç köyünün 25 yıldır çözilemeyen yol sorunu ile ilgili kurumların birbirine işaret etmesi nedeniyle mağduriyet derinleşmektedir. Bu yolun yapılmasına ilişkin kesin bir tarih verebilir misiniz?
10. Deşt-Eğri Yamaç-Sin Tepesi hattının maden alanı olarak kapatılması, köylülerin yaşam alanları ve ekosistem üzerinde ciddi baskı yaratmaktadır. Bu alanların maden şirketlerine tahsisi planlanmakta mıdır? Köylülerin görüşü alınmış mıdır?